

BUKS – Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur

Nr. 65 2022 • Årgang 38 • ISSN online 2446-0648 • www.buks.dk

Lotte Gilbert Langseth

Musikalske impulser til æstetisk fordybelse

Resumé

Denne formidlingsartikel består af små, billedskabende nedslag i en musikpædagogisk proces med 3-4-årige børn i et dagtilbud, hvor instrumenter, chiffontørklæder og små fingersommerfugle indgår. Nedslagene viser nogle glimt af, hvordan små børns møder med kunst og kultur kan udfolde sig mellem kunstform og hverdagsæstetik, mellem kunstnere og pædagoger, mellem børne-liv og ledelsesperspektiv.

I forbindelse med Kulturministeriets initiativ *Tidlig Kulturstart* og det regionale projekt *Impuls og fordybelse – børns kulturelle indtryk og udtryk i dagtilbud i Sønderjylland* besøgte forfatterne som observatør en børnehave som har arbejdet sammen med en musikpædagog fra den lokale kulturskole. Under besøget søgte forfatteren fokus på det pædagogiske personales rolle og undersøgte samtidigt, hvordan musikalske impulser kan give anledning til æstetisk fordybelse for børnene.

Nøgleord

tidlig kulturstart; dagtilbud; musik; kultur med børn

Der er stille på børnehavens parkeringsplads. Det er onsdag formiddag i september og sensommerheden er så småt ved at få fat. Inde i børnehaven dufter der af nybagte boller og man kan høre lyden af en guitar og nogle percussioninstrumenter fra et grupperum.

Den musikalske impuls

I grupperummet sidder syv børn i alderen 3-4 år, en pædagog og en musikpædagog på gulvet omringet af instrumenter og chiffontørklæder. Musikpædagogen er på sit sidste af en række besøg i børnehaven og børnene har fremvisning for deres forældre om eftermiddagen. Børnene skiftes til at ligge på gulvet som sommerfuglelarver med et chiffontørklæde i hver hånd. Når guitaren og percussioninstrumenterne spiller, skal sommerfuglelarverne blive til sommerfugle og flyve rundt i rummet. Instrumenterne går på tur mellem børnene og særligt et af børnene bliver optaget af, hvordan de forskellige instrumenter lyder. Barnet tager to maracas og en rasleappelsin op til ørerne, men stoppes af pædagogen som sidder ved siden af barnet. Barnet får herefter en xylofon

og så snart pædagogen retter sin opmærksomhed mod nogle andre børn, fortsætter barnet sine eksperimenter på xylofonen. Barnet fordyber sig i sine undersøgelser af forskellige instrumenter og det udfordrer pædagogen, men hun vælger at lade undersøgelserne fortsætte.

Flyveturen

Børnene går udenfor sammen med pædagogen og musikpædagogen. De gemmer chiffontørklæder under trøjen og musikpædagogen fortæller en historie hvor børnene ligger på knæ og vågner op som sommerfugle og spreder deres tørklæde-vinger. Børnene flyver rundt på græsset og rundt om en sommerfuglebusk. Musikpædagogen akkompagnerer på guitaren og nynner melodien På et lille grønt blad, som børnene kender fra forløbet. Alle børn har lavet fingersommerfugle som de sætter på fingrene, så de kan flyve hen og sætte dem på sommerfuglebusken. Pædagogen spørger om børnene vil med ud at flyve en tur. Pædagogen beder dem flyve efter hende og børnene begynder spontant at synge til musikpædagogens guitarakkompagnement og pædagogen synger med. Nogle børn får øje på en flyvemaskine og legen udvikler sig til, at sommerfuglene bliver til flyvemaskiner.

Fra impuls til fordybelse

Barnet med rasleappelsinen fortsætter sine undersøgelser på legepladsen og tager initiativ til at en gruppe børn lader fingersommerfuglene flyve hen til en tavle med billeder af insekter. Børnene får øje på billedet af en sommerfugl og sammenligner fingersommerfuglen med billedet på tavlen. Musikpædagogens akkompagnement fungerer både som en tryk ramme hvori alle mødes i sang men også som impuls til flyvelegen og som impuls til fordybelse i den friere leg, den kropslige oplevelse af at flyve og fordybelse i de undersøgelser af sommerfugleuniverset, som drengen med rasleappelsinen og de andre børn udfører.

Den velmenende pædagog og den ambitiøse kunstner

Hvis ambitionen med kunstnerbesøg i børnehaver er at kunsten skal forankres i den pædagogiske hverdag, er det vigtigt at kunstner og pædagog afstemmer forventninger, så kunsten ikke forsvinder når kunstneren går ud ad døren efter det sidste besøg. Kunstneren må invitere børn og pædagoger ind i processen, så besøgene ikke får karakter af underholdning, men i stedet bliver et reelt samarbejde med fælles målsætning og som giver mening for alle medvirkende.

Når en pædagog indgår i disse processer, kan det være en svær balancegang både at hengive sig og bidrage til processen og samtidig være opmærksom på børnenes behov og adfærd; behov for rammer, sproglige udfordringer, relationelle udfordringer osv. Da pædagogen stopper det eksperimenterende barns undersøgelser af rasleappelsinen, kan kunstneren opleve at »magien brydes« og at barnets mulighed for at udtrykke sig begrænses, men pædagogen forsøger måske tværtimod at hjælpe barnet med at kunne indgå i processen.

Det »højtflyvende« kulturbegreb og »det lille nyn«

»For os var kulturbegrebet noget højtflyvende – noget der var langt væk fra vores hverdag« (dagtilbudsleder)

Under mit første besøg i børnehaven talte jeg med lederen under en rundvisning på børnehavens store græsarealer. Jeg var nysgerrig efter at høre hvilken betydning det havde haft at have besøg af en musikpædagog i børnehaven. Til det svarede han, at han før projektet egentlig ikke troede, at børnene sang og udtrykte sig musikalsk i børnehaven, men at han efterfølgende er blevet opmærksom på »det lille nyn« og på, hvor meget børnene synger og udtrykker sig i hverdagen.

Og netop dette »lille nyn« er måske fordybelsen i hverdagsæstetikken.

Referencer

- Kirk, E. (2009) Musik som udtryksform. København: Hans Reitzels Forlag.
Hammershøj, H. (2005) Barnets musikalske vej. København: Hans Reitzels Forlag.

Om forfatteren

Lotte Gilbert Langseth er adjunkt ved pædagoguddannelsen, UC Syd